

[K] **EEN ODE IN HET IJLE.**
MONOGRAFIE OVER KAREL DIERICKX

Karel Dierickx (°1940) is schilder en beeldhouwer. Sinds de vroege jaren zestig heeft hij een oeuvre van schilderijen en tekeningen opgebouwd, en sinds 1999 beeldhouwt hij ook. Dierickx is een van die vele kunstenaars die, terwijl de conceptuele kunst opgang maakte, in de jaren zestig en zeventig bleven schilderen, en alleen al daarom laat zijn werk zich moeilijk bij een stroming of hokje indelen. Je kunt hem evenwel ook geen radicale outsider noemen: daarvoor is zijn werk te zeer doordrongen van een respect voor traditie, en getuigt het ook van een voorzichtig verlangen dat wel meer schilderoeuvres uit de afgelopen halve eeuw typeert: een verlangen naar abstractie zonder evenwel de waarneming als eerste uitgangspunt voor elk schilderij op te geven. Dierickx' stijl houdt het midden tussen een lyrische kijk op mens en natuur en een hang naar abstractie die doorwrocht is. In de jaren 1970 en 1980 wordt hij in binnen- en buitenland een vertegenwoordiger met bescheiden renommé van een nieuwe en lyrische figuratie, en in 1984 bijvoorbeeld hangt er werk van hem op de Biënnale van Venetië. Vijftien jaar later, in 1999, maakt hij zijn eerste sculptuur. Misschien nog wel beter dan in het tekenen en schilderen, maakt hij in dat medium kunst op zijn manier: lang wrikken, wroeten en schaven tot het goed zit. De zoektocht naar wat een goede tekening, een goed schilderij of beeldhouwwerk zou kunnen zijn, neemt bij Dierickx als mens tegelijk existentiële allures aan. Dat klinkt vandaag al snel gedateerd, maar gelukkig niet bij Dierickx. Hij verzandt niet in worstelingen. De dialoog met wat het doek of de gips hem te vertellen heeft, is hem van meer gewicht.

Dierickx is vooral bekend als schilder. Hij schildert landschappen, portretten en stillevens, maar als hij eenmaal aan zo'n schilderij begonnen is, zet hij louter gestes, vormen en kleuren op het doek: een lange reeks beslissingen waarvan er veel het schilderij-in-wording telkens een ander uitzicht verlenen. Het pathos van het eeuwige zoeken ligt er soms te dik bovenop, maar wie dat vandaag met een mild oog weet te bekijken, herkent in veel van Dierickx' schilderijen wat het oeuvre van een schilder interessant maakt voor het oog:

Karel Dierickx, *Leeg atelier*, 1980, gouache, 40 x 30 cm, copyright SABAM Belgium 2009.

schoonheid, en evenzeer volharding. Want een ding weet Karel Dierickx zeker: goede kunst trotseert de tijd.

In die zin zou het boek dat Ludion onlangs uitgaaf over zijn recente werk, ook als geroepen moeten komen. Met een boek immers trotseert zelfs kunst makkelijker de tijd. Naast een facsimile van een brief die Dierickx in 2007 naar Lambert Tegenbosch schreef, in de jaren '50, '60 en '70 criticus bij *de Volkskrant*, staan er een gedicht van Roland Jooris in, essays van Heiner Hachmeister en Bernard Dewulf.

Heiner Hachmeister is de galeriehouder van Dierickx en schetst kort diens leef- en werkweld. Hoe hij in Gent, een stad die “gebouwde geschiedenis” is, contacten onderhoudt met mensen als Roland Jooris, Stefan Hertmans, Leonard Nolens, en ook wijlen Hugo Claus, en hoe zijn blik vanuit dat Gent tegelijk een wereldwijde blik is — Dierickx reisde intussen ook al heel de wereld rond, zijn kunst achterna. Hachmeister blikt onder meer terug op het begin van Dierickx' late carrière als beeldhouwer en de band daarvan met zijn schilderijen. Ten slotte heeft hij het ook nog over de tekeningen van

Dierickx. “Zij vormen als het ware het geraamte van zijn oeuvre”, want “veelal dienen zij ter voorbereiding van schilderijen en sculpturen”, schrijft hij.

Op basis van het voorgaande zou je verwachten dat Hachmeister een soort kleine studie van het oeuvre van Dierickx heeft geschreven, maar daarvoor schieten tekst en beeld tekort. Zo verwijst hij naar te veel werken die we in het boek niet te zien krijgen. *Ochtend* uit 1977 fungeert in zijn tekst als belangrijk voorbeeld van Dierickx' vroege oeuvre. “Met dit werk plaatst de schilder zich tussen Giorgio Morandi enerzijds en iemand als Jean Fautrier anderzijds”, schrijft Hachmeister. Van Fautrier en Morandi is telkens een reproductie van een schilderij te zien, maar van *Ochtend* niet. Andere werken van Dierickx waaraan Hachmeister refereert, staan wel in het boek, maar in zijn tekst wordt dat niet als dusdanig vermeld. Met meer beeldmateriaal en een duidelijke dialoog tussen tekst en beeld had de tekst een kleine maar mooie studie van het oeuvre van Dierickx kunnen worden.

Ook Bernard Dewulf schreef een essay in dit boek. Hij draait al te virtuoos om het werk zelf heen, gefocust als hij is op wat aan de studie van de kunst ontsnapt — het “ongrijpbare” van wat Dierickx' schilderijen zouden verbeelden en het “onvatbare” dat in de “doelmatig twijfelende lijnen” van zijn tekeningen zit — maar hij verwoordt wel mooi welke onrust in Dierickx' schilderijen en tekeningen zit: “Het is niet altijd beklemmend, het is ook niet angstaanjagend, het is veeleer de ‘eenvoudige’ onrust van de dagen,” schrijft hij.

Hachmeister en Dewulf hebben twee odes geschreven die soms in het ijle zweven. Ze zijn welbespraakt, maar hun dialogen met het werk van Dierickx' hadden preciezer gekund, en wat de inzet van dit boek had moeten zijn, wordt op die manier niet duidelijk. Behalve *Chiswick* (1983), *Marrakech Night* (1985) en *La nuit d'en face* (1991) staat er werk in dat Dierickx vanaf halfweg de jaren negentig maakte, maar de makers van het boek lieten het na die laatste tien à vijftien jaar van zijn oeuvre duidelijk te interpreteren.

De reproducties van Dierickx' kunst in het boek daarentegen zijn wel duidelijk, en ronduit schitterend. Lieven Herreman leverde ze, en je voelt dat deze fotograaf het werk van Dierickx door en door kende en er ook intens van hield.

Wie van het werk van Dierickx houdt, moet dit boek in huis halen. De plaatjes maken immers alles goed. Maar wie een duidelijk of origineel inzicht in het recente oeuvre van Dierickx verwacht, zal teleurgesteld zijn.

LARS KWAKKENBOS

HEINER HACHMEISTER & BERNARD DEWULF, *Karel Dierickx*,
Ludion, Gent, 2008, 160 p.
